

Freja

Nyhetsbrev från Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
miens Erhbet för de areella näringarnas historia (ANH)

Ceres olika gestalter, nr. 29. Ceres som nötkrem. Ceres är också Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens symbol, som du kan se längst ned till vänster på denna sida.

NYHETSREBREV NR. 9 ÅR 2012

I NUMMER 9: Danska böcker, SLU:s historia, boksläpp, seminarier och konferenser

Detta är årets näst sista Freja. Det sista numret kommer under januari när alla är tillbaka efter ledigheterna.

Förra numret ägnades till största delen åt Global Outlook, som KSLA arrangerar 29–30 januari nästa år. Detta är ett mer normalt nummer, med boktips, den här gången med dansk agrarhistoria, en rapport från en workshop som var upptakten till att skriva SLU:s historia, och vi tipsar även om några seminarier och konferenser.

DANSKA UPPDATERINGAR

I vårt grannland Danmark är den agrarhistoriska forskningstraditionen mer utvecklad än i Sverige. Det har vi tjtatat om i Freja tidigare. Men det gäller inte bara agrarhistoria i allmänhet utan hela det komplex av frågor som rör agrar primärproduktion, förädling av råvaror liksom de sociala, ekonomiska och kulturella villkor som präglar de agrara verksamheterna har en mer framträdande plats inom den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen. I en mening är inte detta så märk-

GLOBAL OUTLOOK!

Nästan hela nummer 8 av Freja ägnades åt symposiet Global Outlook som arrangeras av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien den 29–30 januari nästa år.

Vi vill gärna påminna om detta evenemang. Den första halvdagen ägnas åt de senaste 40 årens jordbrukspolitik, som belyses med exemplen EU, USA och Nya Zeeland. Du kan anmäla dig till symposiet [här](#). När det gäller den första dagens föredragshållare finns extrainformation [här](#). Nummer 8 av Freja, som innehåller programmet hittar du [här](#).

ligt eftersom jordbruket har en mer framträdande roll i det danska samhället och en större plats i den danska samhällsekonomi. Kanske är den bästa etikett som kan sättas på detta komplex "rural history", som alltså är en vidare hatt än agrarhistoria, som har en större tonvikt på den agrara produktionen.

Vi har under hösten och vintern kompletterat den danska litteraturen och vill därför uppmärksamma några titlar. Redan innan vår komplettering fanns mycket att hämta. En [sökning](#) i Libris med ämnesorden *lantbruk Danmark historia* ger för KSLAB, det vill säga Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens bibliotek, 160 träffar. De böcker vi under den senaste tiden köpt är i huvudsak utgivna av [Landbohistorisk Selskab](#), en organisation som också är en stor del av förklaringen till att det finns så mycket intressant agrarhistorisk litteratur i vårt grannland. Många av de böcker som köpts in när det gäller det danska lantbruket är vi också ensamma om.

2012

Bibliotekets öppettider: mån–ons 13–17; tors 13–19; fred stängt.
Telefon: 08-54547720; hemsida: www.kslab.ksla.se
Kontakta redaktören: per.eriksson@ksla.se
Ansvarig utgivare: Carl-Anders Helander

Vi har här valt fyra titlar som håller sig lite bortom de agrarhistoriska allfartsvägarna. För det första **Nina Kirstine Brandts** *Gulerodshippier & gummistøvlesocialister. Historien om den økologiske bevægelse i Danmark 1970 til 2001* som utkom 2008. Boken, som baseras på Brandts avhandling, ger en bakgrund till den danska miljö-rörelsen och följer dess rötter, samarbeten, personkonstellationer och argumentationslinjer fram till vår samtid.

I antologin, *Bygder. Regionale variationer i det danske landbrug fra jernalder til 2000* från 2006 och som är en rapport från ett seminarium hållet 2003 har redaktörerna **Per Grau Møller** och **Mette Svart Kristiansen** samlat ett antal forskare från olika discipliner för att undersöka på vilket sätt respektive disciplin har dragit nytta av liksom använt begreppet bygder.

Paw Stylsvig Jeppesen tar sig an ett tema som som går som en röd tråd genom jordbrukshistorien i alla fall de senaste 200 åren, betydelsen av att vara sin egen, av att äga den jord man brukar. I *Myten om den lykkelige selvejerbonde. Studier i fæste- og selvejergårdmænds vilkår i de midtfynske sogne Gestelev og Vantinge* som utkom 2006 analyseras "landboreformernas" betydelse och på vilket sätt som bönderna efter reformerna var knutna till tidigare husbönder.

Bodil K Hansen studerar i *Familie- og arbejdsliv på landet, ca. 1870-1900. En undersøgelse af ægteskabsdannelse, familieforøgelse og arbejdsliv med særligt henblik på ændringerne i kvindernes arbejde* arrangerade äktenskap, tvångsäktenskap och föräldrar satta på undantag mot bakgrund av den omvandling av jordbruket som skedde från och med krisen under 1870-talet.

Landbohistorisk Selskab är inte en förening som ger ut böcker. De ger också ut tidskriften **Landbohistorisk Tidsskrift**. Det senaste numret har temat dansk vardagsmat under 250 år. I numrets längsta artikel studerar **Flemming Just** och **Mathias Strand** användandet av grönsaker – framförallt kål – i de danska köket perioden 1790–2010.

NY BOK AV JANKEN MYRDAL

Vardagen och de breda folklagrens liv under äldre tider är svårutforskat. Kunskap om medeltidens materiella värld måste sökas i spridda detaljer och i många källor. Genom en tvärvetenskaplig kartläggningen av små förändringar kan också stora skeenden förstås.

Tisdagen den 26 februari kl. 18.00 blir det **boksläpp** för akademiledamoten Janken Myrdals nya bok *Boskapskötseln under medeltiden*. Plats är Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens likaler på Drottninggatan 95 B i Stockholm. Moderator är professor **Birgitta Svensson**, institutionen för etnologi vid Stockholms universitet och tillträdande sekreterare vid Vitterhetsakademien. Föredragshållare förutom Janken Myrdal själv är också Professor **Bengt af Klintberg**, docent **Carin Martiin** och docent **Anders Perlinge**.

En stor del av boken behandlar hur olika typer av källmaterial kan användas för att skapa förståelse för det materiella och vardagliga livet under medeltiden. Bland de undersökta källorna finns ordspråk, bilder och arkeologiskt material. Boken är också en formulering av ett nytt forskningsläge som gäller både detaljer och stora strukturer, såväl införandet av en klave med låsbräda som utvecklingen av kvinnors och mäns roller i boskapskötseln.

Mer information kommer att finnas på hemsidan. Anmälan görs [här](#). **Friex** av boken kommer att delas ut under kvällen.

Även **Dansk Landbrugsmuseum** tar i senaste numret av sin årsskrift sig an den danska mathistorien, som har titeln *Dansk Madhistorie. Fra fortid til nutid*.

SLU:s HISTORIA

Inte mycket har skrivits om SLU – Sveriges lantbruksuniversitet – och dess historia. Den hittills mest omfattande studien ingår i Uppsala stads historia, *Ultuna. Lant-*

bruksvetenskapernas utveckling i Sverige. Den utkom 1986 och skrevs av SLU:s förste rektor,

Lennart Hjelm. En hel del har hänt sedan mitten av 80-talet och varje historiskt forskningsområde mår bra av att flera forskare med olika perspektiv analyserar dess utveckling.

SLU har nu beslutat att bekosta ett fyraårigt projekt om sin egen historia. Dels en mer övergripande studie av **Per Lundin**, som kommer ta ett helhetsgrepp på utvecklingen. Dels en studie om SLU:s internationella kontakter, som kommer att skrivas av doktorand **Karl Bruno**, som inom ramen för projektet kommer att skriva sin avhandling. Båda är verksamma vid **avdelningen för agrarhistoria vid Ultuna**, som ligger under institutionen för ekonomi.

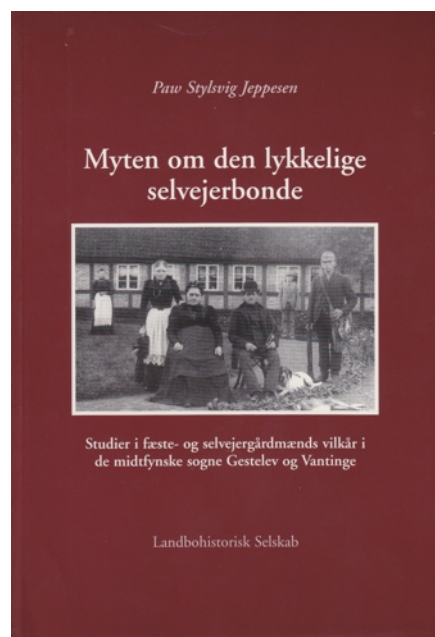
Den 22 och 23 november samlades forskare i **KSLA:s** lokaler för en workshop och ett avstamp för projektet. Det var en lämplig plats eftersom akademien kan ses som en föregångare och startpunkt till SLU när det gäller den agrara forskningen i Sverige.

Upplägget på workshopen var brett och föredragen var såväl översikter liksom nedslag i mer specifika frågeställningar med relevans för agrar vetenskap i Sverige. **Thomas Kaiserfeld**, idéhistoriker från Lunds universitet, talade om gödsel under 1700-talet. **Henrik Björck**, idéhistoriker från Göteborgs universitet, diskuterade inrättandet av doktorsexamen för fackskolor, det vill säga möjlighe-

terna för ingenjörer, veterinärer, jägmästare och agronomer att disputeras. **Erland Mårald**, idéhistoriker från Umeå, anlade ett 200-årigt perspektiv på skogs- och lantbruksvetenskapen. **Anna Tunlid**, idéhistoriker från Forskningspolitiska institutet vid Lunds universitet, talade om CBM, Centrum för Biologisk Mångfald och de svårigheter som en gränsöverskridande organisation som CBM haft genom att verka inom SLU. **Jenny Beckman**, idéhistoriker från Uppsala universitet, tog också upp frågan om en organisations mer hybridartade sammansättning genom exemplet Artdatabanken. Per Lundin och Karl Bruno presenterade också hur de tänkt lägga upp sina respektive studier.

För den som vill bekanta sig med den forskning som dessa ägnat sig åt så syns detta i Libris, och mycket finns även på KSLAB.

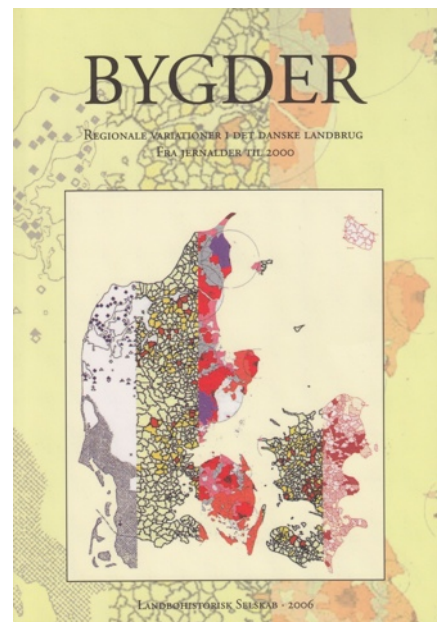
Genomgående för flera av föredragen var att på ett eller annat sätt diskutera den konfliktlinje mellan teori och praktik som präglat agrarvetenskapen. Den har delvis varit en följd av agrarvetenskapens institutionella placering mellan stat, näringsliv, intresseorganisationer och mer renodlad naturvetenskaplig forskning. Att SLU kommit att ligga under Jord-

bruksdepartementet (nuvarande Landsbygdsdepartementet), inte som övriga universitet under Utbildningsdepartementet, kan ses som ett uttryck för detta.

SEMINARIUM OM MATENS HISTORIA

SLS – Svenska litteratursällskapet i Finland – anordnar fredagen den 11 januari klockan 13.00 ett seminarium om livsmedelskriser och deras följder. Seminariet är en del av [Vetenskapsdagarna](#) den 9–13 januari. Bland föredragen märks bland annat professor **Jo-**

hanna Mäkelä från Helsingfors universitet, som talar om bröd i den finska matkulturen; **Björn Meidal** från Uppsala universitet, som talar om blodig biff och förfalskad buljong, eller rättare sagt, om mat som metafor i Strindbergs författarskap; **Yrsa Lindqvist** från SLS talar om matminnen från krigstiden 1939–1943 och **Martin Hårstedts** föredrag har titeln Utan bröd inget krig – Finska kriget 1808–09 och brödförsörjningen.

Seminariet hålls i SLS hus, Riddargatan 5, Helsingfors.

Anmälan sker till [Tove Fransman](#).

KONFERENS OM MATENS FRAMTID

I vårt grannland hålls också en [konferens](#) om matens framtid, konferensen **Futures for Food**, som hålls i Åbo den 6–7 juni nästa år. Abstract till konferensen skall vara inne senast den 31 januari.

AGRARA LÄMNINGAR

Undersökningar av agrara lämningar har varit omfattande under de senaste 20 åren, inte minst i Götaland och framför allt på Sydsvenska höglandet. Frågor har

ställt och fått svar, metoder har utvecklats, diskussioner har förts. Synteser har under de senaste åren skrivits för Kronobergs län och är under utarbetande också för Jönköpings län.

Jönköpings läns museum planerar, tillsammans med **Kulturparken Småland** och **länsstyrelsen**

serna i Jönköping och Kronoberg, ett 2-dagars seminarium om Agrara lämningar.

För att komma vidare i arbetet med dessa lämningar framstår det nu som hög tid att utifrån resultat, sammanställningar och synteser, göra ett avstamp: Var står vi arkeologiskt? Vad vet vi? Vilka metoder är framgångsrika, grävmetoder och naturvetenskapliga? Hur ser handläggningsrutiner ut för de agrara lämningarna, från vår egen och från myndigheters sida? Har synsättet på lämningarna förändrats? Hur argumenterar vi för värdet av dessa lämningar? Gör vi det?

Program är ännu inte spikat men är du intresserad av att delta på seminariet och/eller har förslag på ämnen som bör belysas, anmäl förintresse till [Fredrik Engman](#) på Jönköpings läns museum. Plats: Jönköpings läns museum. Tid: 17-18 april 2013.

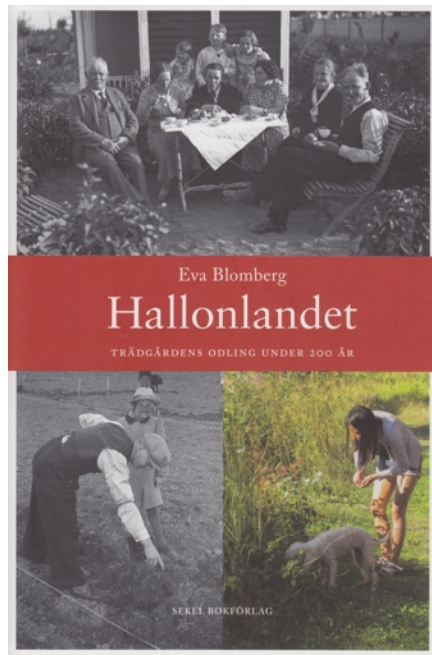
VILTET OCH VILFÖRVALTNINGENS HISTORIA

Viltets, jaktens och viltvårdens utveckling intresserar stora grupper i samhället och innehåller många stora och viktiga samhällsfrågor, men är på det hela taget ganska okända och framförallt föga utforskade områden. Här finns

kopplingar till frågor som gäller viltförvaltningens politik, djuretik, landsbygdens och regionernas ekonomi, turism, biologisk mångfald, invasiva arter, jaktens sociologi och antropologi och en lång rad aspekter på jaktens plats i litteratur, konst, vetenskap, folkliga föreställningar – och så vidare.

Vi är några forskare som under en längre tid intresserat oss för dessa frågor och tror därför att det är viktigt att initiera forskning på detta mångdisciplinära område, att ställa frågor, bilda nätverk och intressera forskande institutioner och finansiärer. Vi har redan börjat försöka intressera finansiärer för ett bokprojekt med en första omgång artiklar som belyser dessa områden från en rad infallsvinklar, ett arbete som pågår och där vi efterhand kommer att söka fler medverkande författare.

Vi anordnar därför ett **endagsseminarium** som ännu ett led i initieringsarbetet och vänder oss

till er som vill delta. Syftet är att föra samman intresserade av ämnet "viltets och viltförvaltningens historia" samt ge en översikt över pågående forskning.

Tid: torsdag 14 februari 2013, kl. 10-16.30 (kaffe från 9.30, enkel lunch serveras).

Plats: Avdelningen för historiska studier av teknik, vetenskap och miljö, Kungl. Tekniska Högskolan (KTH), Brinellvägen 32, plan 4, Stockholm.

Vi ger alla som vill möjlighet att mycket kort presentera sin

forskning på svenska eller engelska. Dessutom kommer vi att diskutera behovet av ett informellt nätverk för framtida seminarier och andra forskningsrelaterade aktiviteter

I dagsläget har vi inga medel för att betala resor och logi men vi står för lunch samt kaffe och tilltugg på för- och eftermiddag.

Om Du är intresserad att närvara, var snäll och svara med mail senast 31 januari 2013 till [Roger Bergström](#) Ange något av följande tre alternativ: Jag planerar att delta och vill ge ett kort föredrag (vi återkommer med formerna för detta senare); Jag planerar att delta men vill inte ge något föredrag; Jag kan inte delta, men önskar vara med på maillistan.

Informera gärna om seminariet till intresserade. Frågor om de praktiska arrangemangen den 14 februari skickas till PhD [Susanna Lidström](#).

Roger Bergström (Uppsala), **Kjell Danell** (SLU, Umeå), **Sverker Sörlin** (KTH, Stockholm) – den 18 december 2012.

TRÄDGÅRDSHISTORIA

Slutligen vill vi också uppmärksamma en nyutkommen bok om svensk trädgårdsodling, *Hallonlandet. Trädgårdens odling under 200 år*, av historikern **Eva Blomberg**. Böcker om trädgårdsskötsel är nästan lika vanliga som böcker om mat, men en genomarbetad historik i ämnet är inte så vanligt. Här skildras till exempel utbildning, trädgårdarnas visionärer, konservering, med mera liksom den senare tidens ekologiska odling. Boken har också ett eget avsnitt om **Lantbruksakademiens trädgårdsverksamhet**.

ANH:s nyhetsbrev ges ut av enheten för de areella näringarnas historia vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. (ISSN 2000-6179)

Osignerade artiklar har skrivits av redaktören.

Om du vill prenumerera eller avanmäla dig, kontakta redaktören: per.eriksson@ksla.se.

Ladda ned informationsbroschyren om biblioteket [här](#).